

(2) *Ubiuis genuina rerum indaganda est causa, unde A hac mutatio? num ex causis mere naturalibus aut politici- cis, an ex praternaturalibus? &c.*

EXPLICATIO VERSUS VII.

(1) *Præsentia Domini Supremi ubiuis piis obversa- tur ante oculos: Gen. XVII, 1. Pl. CXXXIX, 1. seqq.*
 (2) *De reverentia metuque filiali vide I. præcept,*

USUS E VERSU VIII.

(1) *Infinitis modis DEus potare cibareque potest suos fiticulosos; imo durum convertere potest in fluidum.*
 (2) *DEus dat largè: stagnum aquarum, ubi suffi- cere forsàs potuisset torrens.*
 (3) *Fontium mira utilitas.*
 (4) *Christus est Petra spiritualis vera: 1. Cor. X, 4. Johann. IV, 13.*

PSALMI CXV. DISPOSITIO.

Idola vana: DEum time. Idolorum vanitas.

E St hîc I. opis divinæ imploratio: (1) *Domine,* (2) *da gloriam* (3) *non nobis, sed tuo nomini:* (4) *propter gratiam ac veritatem tuam: v. 1.*

II. Implorationis impulsiva: gentium sci- licet exagitatio: *ubinam ipsorum DEus? v. 2.*

III. Exagitationis depulsio: (a) ex parte Dei nostri: quod fit [1] *in caelis,* [2] *pro lubitu faciat universa: v. 3* (b) ex parte deastrorum gentilium: (1) *sunt metalla: (2) manuum hu- manarum effecta: v. 4. (3) inanimata ratione oris, oculorum: v. 5. aurium, narium: v. 6. manu- um, pedum, gutturis: v. 7. (c) ex parte cultor- um, qui unâ cum artificibus, in pari censu habendi cum idolis: v. 8.*

IV. Verorum Dei veri cultorum exhorta-

tio: ubi [1] *Israel, cuius est, sperare in Deo: ra- tio: est enim auxilium & clypeus: v. 9. [2] Domi- nus Aharonis: v. 10. [3] Timentes DEum: v. 11.*

V. Spei professio, & simul exoptatio: *DEus (a) recordatur nostri, & benedicet (1) domui Israel: (2) domui Aharonis: v. 12. (3) timentibus Deum, parvis atque magnis v. 13. (b) addat, addetque super vos ac filios vestros bene- ficia nova atque ampliora: v. 14. ut sitis ben- dicti Creatoris supremi, qui fecit caelum propriae gloriae causâ, terram verò, in usum hominum: v. 15. 16.*

VI. Conclusio promissoria: ubi (1) *mor- tui inque sepulchrum descendentes, Deum non laudant: v. 17. (2) non benedicemus Deo, ex nunc usque in seculum: v. 18.*

PSALMUS CXV.

EXPLICATIO VERSUS I.

לֹא לָנוּ *Non nobis:*) petitum vel propositio psalmi hujus est: Domine libera nos à gentium insultatione. Idque non nostri causâ, ac sitale, quid essemus meriti, sed ob tui solius sanctissimi nominis gloriam, ne illud per latus populi tui fodicaretur. Amovere itaque ante omnia Psaltes vult opinionem propriae dignitatis, dum bis repe- tit; *gloriam da*, seu gloriosam exhibe liberatio- nem, quæ tamen gloriosa sit, nequaquam nobis, sed solum tibi potentissimo, benignissimo, vera- cissimo. Hinc *Campensis:* non quasi nos mereamur, sed ne nominis tui majestas lædatur, libera nos. Imò verò nec patres nostri fuere digni; *Kim- chi* disertè addit. Per *epizeuxin* vero repetuntur, hæc verba majoris tum ardoris, tum humilitatis ergò, nimirum ut hoc ipsum propriae dignitatis aut meriti commentum precanti ante omnia exi- matur; quâ ratione *Prov. XXXI, 4.* dicitur: *non regum est, o Lemuel, non regum est bibere vinum: Psal. XCIV, 1. Deus ultionum, Jehova, Deus ultionum appare: vers. 3. usque quò impii? Psal. CXXIV, 1. nisi Dominus, Psal. CXIV, 7. à facie Domini, à fa- cie Dei Jacob. Vulg. psalmum hunc annectit, præcedenti, numeratq; adhuc CXIII. imò & *Kim- chi b. l.* codices esse scribit, qui hîc psalmi initium non constituent. Non tamen, ut *Genebrardus* pro- dit, jungit eum superiori ipsemet, ut ut doceat, quomodo fortè necti posset, nec etiam in emen- datis codicibus ita contineri scribit, sed solum ספרים *librorum* indefinitè mentionem facit. Qua- propter hanc ipsam Vulgati conjunctionem, seu dispositionem disertè impugnat h. l. *Muis,**

ex argumenti diversitate, ex Codicum Ebræo- rum testimoniò, ex Eusebii de codicibus græcis attestatò. Aliàs compositus censetur hic psal- mus à nonnullis, juxta mare rubrum *Exod. XIV, 10.* alii tribuunt sociis Danielis, fornaci igneæ inclusis: alii Mardocheo & Estheræ (apud *Kimchium.*) Sed quidni tribueremus Da- vidi, periculis haut raro ingentibus cincto? in- ter idololatrias summò cum tædiò exuli? cum exercitibus idololatricis confligenti? Litera (ל) tam dativum notare potest, quam propter, q. d. gloriosum quid præsta, non tam propter nos, quam propter te.

לְךָ *sed:*) pro כִּי, ut *Psal. XIV, 5. XXII, 10. XXXVII, 20. XLIV, 4. 8. 23. Cohel. II, 10. VI, 2. IX, 11. &c.*

לְשׁוֹנְךָ *nomini tuo:*) i. e. famæ tuæ, tibi ve ipsi. Quomodo DEus ait *Jes. XLVIII, 11.* propter me, propter me faciam, ut ne blasphemem, & glo- riam meam alteri non dabo. *Dan. IX, 19.* ne more- ris propter temetipsum, Deus meus.

דַּבְּרֵנוּ *da gloriam:*) i. e. splendorem atque æstimum concilia, idque opere liberationis in- signi ac conspicuo, quod cunctis hominibus in- notescat, eosque ad tui celebrationem exuscitet; quâ ratione *Psal. CXI, 3.* dicitur; opus Dei esse, decus & gloriam; & *Psal. CXIII, 4.* gloria ejus cellior caelis; &c. *Psal. XCVII, 6.* viderunt omnes populi gloriam ejus. Contra factum spi- ritualem textum hunc urget *Drexel. tom. 1. oper. fol. 447.* ut ut directè eò non respexerit Psalmo- graphus.

וְיִשְׁבְּחוּ *propter benignitatem tuam:*) propo- nitur